

 Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Komunitní péče o duševně nemocné

MUDr. Jan Stuchlík

 Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví
Centre for Mental Health Care Development

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

 Blázen vydíral vlastní matku

Brandýs - Sedmadvacetiletý muž z Brandýsa nad Labem své matce v poslední době vyhrožoval tím, že ublíží buď sobě, jí anebo dalším lidem, když nedostane peníze. Z matky tak postupně vymohl přibližně 60 tisíc korun. Mladý muž trpí psychickou poruchou. (lk)

Boleslavský deník

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

 Komunitní péče o duševní zdraví je model, který od 60. let 20. století nahrazuje tradiční institucionální přístup. Příčinou tohoto procesu je změna ve vnímání sociálních potřeb cílové skupiny služeb.

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Péče o duševní zdraví

Psychiatrie
medicínsky orientované služby

Péče o duševně nemocné
+ sociální služby

Péče o duševní zdraví
+ výchova, prevence

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Principy komunitní péče

- 1) Komunitní péče je citlivá k individuálním potřebám jedince, ale zaměřuje se především na jeho **vztahy** (s lidmi, institucemi). Cílovou skupinou komunitní péče tedy nejsou duševně nemocní ale **komunita**.
- 2) Komunitní péče neznamená jen péči zdravotní ale dostatečně **široký soubor služeb**, programů a zařízení, včetně programů zaměřených na podporu v praktických každodenních situacích.
- 3) V komunitní péči jsou pomáhající profesionálové spíše ti, kteří **umožňují a podporují**, než ti, kteří poskytují služby.

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Přístupy v péči o duševně nemocné

Tradiční institucionální přístup
První polovina 20. století (???)

Komunitní péče

Nemocniční přístup
60. – 70. léta (USA, Velká Británie, Itálie)

Komunitní přístup
70. – 80. léta (Wisconsin, USA, Evropa, Austrálie)

Integrovaný přístup
90. léta (Velká Británie, USA, Nizozemsko...)

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Institucionální péče

Lůžková péče

Velká zařízení (*asylums*),
500-5000 lůžek

Ambulantní služby

Nedostatečná síť psychiatrických ambulancí, někde částečně nahrazená praktickými lékaři

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Přechod ke komunitní péči

Zavírání nevyhovujících obrovských lůžkových zařízení a náhrada psychiatrickými odděleními nemocnic

Rozšíření sítě ambulantních služeb

Doplnění systému o nové typy služeb

Celkové zkvalitnění služeb

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Nemocniční přístup

Psychiatrická odd. nemocnic	(<i>Inpatient services</i>) Zvládání krize, biologicky orientované postupy, medikace
Denní sanatoria	(<i>Day clinics</i>) Individuální a skupinová psychoterapie, medikace, nácviky dovedností
Denní péče	(<i>Day care, day centers</i>) Sociální a pracovní rehabilitace, chráněná práce
Ambulantní péče	(<i>Outpatient clinics</i>) vyhledávání, první kontakt, medikace, domácí péče psychiatrických sester, krizový management
Chráněná bydlení	(<i>Residential alternatives to hospital</i>) Bydlení s nemocničním režimem, terapeutické komunity, zřídka čistě jen bydlení

Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Komunitní přístup

Důraz na práci s klientem v komunitě a využívání zdrojů komunity
Hospitalizace je poslední možnost
Týmová práce
PACT (TCL) – Dane County, Wisconsin, USA (Stein, Test)

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Komunitní přístup (nové prvky)

Case management

- Krizová intervence** (*Crisis intervention*) Multidisciplinární tým, až 24 hodinová péče v domácích podmínkách.
- Mobilní komunitní rehabilitační programy** (*Mobile community rehabilitation*) Zapojujání klientů do programů v komunitě existujících, spolupráce se sociálními a bytovými programy, policií, zaměstnavateli atd.
- Rezidenční péče s dohledem** (*Supervised residential care*) Ubytovací zařízení zaměřená na zajištění bydlení, ale schopná poskytovat vysokou míru podpory a dohledu po nezbytně nutnou dobu

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Komunitní přístup (Schéma NIMH, 1987)

Koordinace na úrovni regionu

Psychiatrická léčba, Krizové služby, Somatická zdrav. péče, Bydlení, Finance (soc. dávky), Známi společnost, Rodina, přátelé, Rehab. služby, Ochrana práv, Vyhledávání klientů

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

 Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Integrovaný přístup

Zásadní je důraz na neformální zdroje komunity

Specializované služby nastupují až tehdy, když člověk není schopen využívat běžné zdroje ani s intenzivní podporou komunitního týmu

Duševně nemocný je vnímán jako člen komunity, nikoli klient (příjemce služeb)

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

 Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Integrovaný přístup

Svépomoc

Rodina, přátelé, sousedi

Člověk

Běžné komunitní zdroje a služby

Systém služeb pro duš. zdraví

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

 Rozvoj péče o osoby s duševním onemocněním
na území Karlovarského kraje

Komunitní péče v ČR

- Nekoordinovaný vznik a rozvoj
- Poskytovatelé především nestátní neziskové organizace (350?) (< 50)
- Oddělenost od zdravotního systému i sociálního systému
- Problém financování, plánování
- Nedostatečná kapacita
- Nepokryté geografické oblasti
- Zaměření spíše na izolované služby než na komunitu
- Zcela chybí služby, které by byly reálnou alternativou k hospitalizaci

Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR
